

landſke Cement, af hvilken hidtil anerkendte Mærker have været indførte her i Landet og have afhjulpet Savnet, forinden vi havde indenlandſke Fabrikker, og Følgen heraf vil utvivlsomt blive Fordyrelſe for Konſumenterne, da kun ſaa indenlandſke Fabrikker eksistere, nemlig 2 i fuld Drift værende Fabrikker og 1 under Bygning, og diſſe ville paa Grund af deres Jaatallighed let kunne enes om at forhøje Priſerne ſaaledes, at Udlandet er udeluſket, hvortil de 72 Ore give Spillerum nok, og da bliver det Konſumenterne, der maa betale Gilbet, og Statskaſſen vil ingen Gavn have deraf, thi Udlandet er udeluſket; ſamtidig kan det let have ſkadelig Indflydſe paa Kvaliteten, naar den Spore, der ligger i Konkurrence med fortrinlig udenlandſt Fabrikat, borttages. — Yderligere maa tages i Betragtning den ſtadig ſtigende Anvendelſe af Cement, ſom gør, at indenlandſke Fabrikker altid med Behed kunne afſætte deres Produktion, dels fordi ganſke naturlig Nationalfølelſen bringer Køberne til at foretrække indenlandſt Fabrikat og dels fordi Fabrikkerne igennem deres Veliggenhed nærmere ved Forbruſtederne og deraf følgende lavere Transportomkoſtninger altid have en betydelig Fordel forud for t. Eks. Stettinerfabrikkerne, ſaa hvilke Fragterne ere gennemgaaende dobbelt ſaa høje ſom her i Landet, hvilken Forſtel let udgør 30 à 40 Ore pr. Fouſt. — Naar nu ſaaledes de indenlandſke Fabrikker ikke ere uheldig ſtillede overfor deres udenlandſke Konkurrenter, ſaa ville de blive abſolut særdeles heldig ſtillede i Konkurrencen, naar de igennem Toldlovens Vedtagelſe ſaa Toldfrihed for Kullene og ſamtidig Toldbefriſtelse for det færdige Fabrikat, hvilken ſidſte kun vil komme til at tjene til Berigelse for Aktionærene i de enkelte beſtaaende Fabrikker til Skade for den ſtore Almenhed, der ſkal anvende Cementen og paa en Maade alſaa erlægge Told (en Del af de 72 Ore), men ikke til Statskaſſen, da udenlandſt Cement ikke med Fordel vil kunne indføres og ſælges.

ad 5. Granit- og andre Stenhuggerarbejder. Poſ. 172—173—174 og 175.

Den ſtedſe ſtørre Brug, der nu, navnlig ved offentlige Byggeforetagender, gøres af Naturſten, ſaaſom Granit, Malmſten, Sandſten, Kalkſten og Kridtſten, af hvilke vi i Danmark kun have ganſke ſaa Sorter, der egne ſig til Brug, ſkulde ſynes at gøre det ubetimeligt at fordyre ſaadanne Materialier igennem en endogſaa ganſke betydelig Told, idet i de fleſte Tilfælde den Bearbejdningsgrad, ſom beſtemmer Toldpoſitionen, kun findes paa en ringe Del af Stenen, medens hele Volumens Vægt bidrager til Toldvægten; ſaaledes kan en Bygningskvader være finhugget paa Forſiden, tugtet paa Sigg- og Byggesider ſamt Guder og kun raat udſpaltet paa Bagsiden og vil nu være at anfætte til 1½ Ore pr. Pd., der betales af hele Vægten. Hvad dette vil ſige, ſynes umiddelbart indlyſende og naar tages i Betragtning Granitens Vægt pr. Kubifod — 164 Pd., ſaa vil man finde, at Tolden løber højt op.

Naar nu de enkelte Stenforter nævnes, ſaa er der forſt Granit; heraf have vi ganſke viſt en Del paa Bornholm, men Beſtaffenheden er ſaaledes, at den er gennemgaaende grovkornet og løs, hvorfor den ikke altid er tilfredſtillende, ligesom den heller ikke i Farve frembyder de Variationer ſom andre Landes Granit. — Malmſtenen er en Art Kalkſten, ſom ikke findes her i Landet. — Sandſten findes heller ikke i ſaadan Udſtrækning, at det har nogen ſom helſt Betydning, hvorimod Kalk-Kridtſten findes, men for diſſe ſidſtnevnte tvende Sorter Stens Styld alene er det dog Uret at lægge Told paa alle Stenforter, iſær da Kalk-Kridtſten dog ikke altid kunne bruges.

Nu hjemler nok Loven toldfri Indførelſe af Raabloſte, men naar man tænker paa og veed, hvor meget Affald der i mange Tilfælde vil fremkomme ved Tilhugningen og hvorledes denne kan miſshykes, ſaa vil man ſikkert hurtigt komme til det Reſultat, at Beſparelſen i Told overgaaſ af Merbefoſtningen ved den for Spildet erlagte Fragt og den højere Arbejds løn her i Modſætning til den, der betales ved Bruddene, og Facit vil blive, da ogſaa Riſiko ved Tilhugningen i højere Grad maa inddrages i Beregningen, at Konſumenterne maa betale mere.

Gaar man nu over til at betragte de grovere Stenhuggerarbejder, ſom Bro- og Vordurſten ſamt lignende, da vil Tolden navnlig ramme de ſtørre Byer, ſom ere Hovedforbrugere, og det vil blive betydelige Summer, hvorved diſſes Budgetter ville blive beſtandede til Told, naar de ikke ville nøjes med den til bedre Brolægning ſom bekendt aldeles ikke tjenlige bornholmſke Granit.

Tolden vil pr. □ Gavn almindelig Broſten udgøre ca. Kr. 260, en høj Told, naar ſes hen til Varens grove Beſtaffenhed og ringe Værdi.